

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 50/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 273/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Heli Backman ja matemaatikko Pirjo Moilanen, sosiaali- ja terveysministeriö
- finanssineuvos Urpo Hautala, valtiovarainministeriö
- aktuaaripäällikkö Jaakko Aho, Eläketurvakeskus
- toimistopäällikkö Matti Koivu, Finanssivalvonta

- johtaja Hillevi Mannonen, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- pääaktuaari Hannu Parviainen, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola
- aktuaarijohtaja Pasi Mustonen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
- aktuaarijohtaja Mikko Karpoja, Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia
- johtaja Matti Leppälä, Työeläkevakuuttajat TELA ry
- lakimies Ismo Heinström, Eläkesäätiöyhdistys — Esy ry
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Antti Tanskanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Ville Kopra, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Markku Salomaa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

Lisäksi Suomen Yrittäjät on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annettua lakia, työntekijän eläkelakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annet-

tua lakia, eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia.

Työeläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävää sijoitusten luokittelua muutettaisiin si-

ten, että uusi luokittelu heijastaisi sijoitusten riskillisyyttä, erityisesti luottoriskiä, voimassa olevaa luokittelua paremmin. Vakavaraisuusrajan laskennan kaavan parametrien arvoista säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Muutosten tarkoituksena on lisätä sijoitusriskien arvioimisen tarkkuutta.

Työeläkelaitokset raportoisivat vakavaraisuutensa Finanssivalvonnalle yksinomaan sijoitusten todellisen riskin mukaan laskettuna, työeläkelaitosten johdannaisten käyttöä koskevia rajoituksia täsmennettäisiin ja vakavaraisuusrajan laskukaavaa sovellettaessa osaketuottosidonnaisen vastuuvelan osuuden määräytymistä tarkistettaisiin.

Vastuuvelan kattamista koskevien säännösten osalta muutettaisiin säännöksiä sijoituksista muihin kuin ETA- ja OECD-valtioihin, vakuudettomiin velkasitoumuksiin ja yhteen yhteisöön. Lisäksi tarkistettaisiin julkisen kaupan

käynnin määritelmää sekä säännöstä kateluettelon säilyttämisestä.

Eläkelaitosten eläkevastuun täydentämisen määrittämisessä käytettävä täydennyskertoimen arvo vahvistettaisiin neljä kertaa vuodessa. Samoin eläkelaitosten välisissä työnantajakohtaisissa vakuutuskannan, vakuutustoiminnan tai vastuun siirroissa käytettävä siirtyvän toimintapääoman määrä annettaisiin asetuksella neljä kertaa vuodessa. Työnantajakohtaisen vakuutuskannan tai vakuutustoiminnan luovuttamiselle ja vastuun siirtämiselle asetettaisiin puolen vuoden aikaraja sopimuksen tekemisestä.

Eläkesäätiölakiin ja vakuutuslakiin lisättäisiin säännökset ylikatteen siirtämisestä lisäetuja myöntävältä osastolta eläkelaitoksen toimintapääomaan. Lisäksi säännöksiä lisävakuutusvastuun purkamisesta toimintapääoman ylittäessä enimmäismääränsä täydennettäisiin.

Lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan 31 päivänä maaliskuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Työeläkevarat on lain mukaan sijoitettava tuotavasti ja turvaavasti. Turvaavuus edellyttää käytännössä, että sijoitukset hajautetaan riittävästi eikä sijoitustoiminnassa oteta liiallisia riskejä. Tästä syystä eläkevarojen sijoittamista korkean riskin sijoitustuotteisiin on lainsäädännössä rajoitettu. Toisaalta laissa säädetty tuottavuusvaatimus edellyttää, että sijoituksille saadaan tuotto, joka ei vain turvaa varojen arvonsäilymistä vaan myös kasvattaa varojen reaaliarvoa. Työeläkevarojen parempien sijoitustuottojen saamisen välttämättömänä edellytyksenä on, että sijoituksia voidaan tehdä myös riskipitoisiin kohteisiin. Näin voidaan paitsi kattaa eläkevastuut myös pitää eläkemaksut kohtuullisella tasolla.

Työeläkeyhtiöiden kate- ja vakavaraisuussäännöksiä muutettiin vuoden 2007 alusta. Tällöin lakiin säädettiin velvoite sijoitusten arviointiin niiden oikeudellisen muodon sijasta niiden todellisen riskin perusteella. Tosiasiallisten ris-

kien esiintuominen antaa sekä eläkelaitokselle että valvontaviranomaiselle aiempaa paremmat tiedot laitosten todellisesta vakavaraisuudesta.

Nyt ehdotetut muutokset tähtäävät siihen, että kunkin yhtiön vakavaraisuusrajan laskennassa erilaisten sijoitusten riskillisuus otettaisiin entistä täsmällisemmin huomioon. Esimerkiksi euro-määräisten joukkovelkakirjojen riskiluokitus perustuu jatkossa velkakirjan tai sen liikkeellelaskijan luottoluokitukseen eikä enää velallisen oikeudelliseen muotoon tai sijaintipaikkaan. Näillä teknisluonteisilla mittareiden ja luokittelun muutoksilla pyritään parantamaan tosiasiallisten riskien ennakoitavuutta.

Uudistus vaikuttaa jonkin verran eri yhtiöiden nykyisiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Sijoitusjakaumasta riippuen vakavaraisuusraja joillakin vähän nousee ja joillakin vähän laskee. Keskimäärin raja nousee yhdellä prosenttiyksiköllä. Kaikki eläkelaitokset täyttävät edelleen uusillakin mittareilla lasketut vakavaraisuusvaatimukset.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että eläkevas-
tuiden täydennyskertoimen samoin kuin siirty-
vän toimintapäätöksen määräytymisen reaali-
kaisuutta lisätään siirtymällä neljännesvuosittai-
seen tarkasteluun. Esitys on perusteltu, koska ra-
hamarkkinoilla tapahtuvat muutokset tulevat
näin lyhyemmällä aikavälillä huomioon otetuik-
si.

Vuonna 2008 alkanut finanssikriisi osoitti,
etteivät yksityisalojen työeläkelaitosten vastuu-
velkaa ja vakavaraisuutta määrittävät säännök-
set ole riittävän joustavia huomioimaan rahoit-
usmarkkinoilla tapahtuvia äkillisiä muutoksia.
Säännöksiä tarkistettiin väliaikaisella lailla, jon-
ka voimassaoloa on jatkettu vuoden 2012 lop-
puun. Väliaikaisen lain voimassaolon aikana on
tarkoitus valmistella sosiaali- ja terveysministe-
riön asettaman vakavaraisuussäätelyä selvittä-
neen asiantuntijatyöryhmän selvityksen pohjal-
ta muutosehdotukset pysyvän lainsäädännön
mukaisiin vakavaraisuussäännöksiin. Kokonais-
uudistuksen tavoitteena on työeläkelaitosten ris-
kinkantokyvyn parantaminen pitkällä tähtäimel-
lä sekä poikkeustilanteiden hallintaan varautu-
minen. Nyt esitetyt muutokset ovat ensimmäi-
nen osa valmisteilla olevaa uudistusta.

Valiokunta pitää esitettyjä muutoksia kannat-
tettavina. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että
vakavaraisuussäätelyn uudistamista edelleen
jatketaan. Myös vakavaraisuussääntösten muu-
tosten mahdolliset vaikutukset vakuutuskannan
luovutuksia koskevaan säätelyyn on asianmu-
kaista arvioida uudistuksen jälkeen. Valiokunta
on jo aiemmin todennut, että vakavaraisuussään-
telyä koskevat muutokset on perusteltua tehdä
mahdollisimman ennakoitusti ja riittävällä siir-
tymäajalla, jotta eläkelaitoksille jää aikaa saat-
taa sijoitustensa riskillisyyden säätelyn edellyttä-
mälle tasolle (StVM 3/2010 vp).

Valiokunta ehdottaa 1. lakiehdotuksen 6 §:ssä
olevien viittaussääntösten tarkistamista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveys-
valiokunta ehdottaa,

*että 2.—7. lakiehdotus hyväksytään
muuttamattomina ja*

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muu-
toin hallituksen esityksen mukaisena
paitsi 6 § muutettuna seuraavasti:*

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

6 §

Sijoitusryhmät

Sijoitusryhmät ovat:

I rahamarkkinavälineet:

1) sellaiset euromääräiset, yhden vuoden ku-
luessa erääntyvät velkasitoumukset korkoineen,
joissa velallisena tai takaajana on ETA- tai
OECD-valtio, Ahvenanmaan maakunta, sellai-
nen kansainvälinen järjestö, jonka jäsenistä ai-
nakin yksi on ETA- tai OECD-valtio, tai ETA-
tai OECD-valtiossa sijaitseva sellainen kunta,
kuntayhtymä, julkisyhteisönä toimiva seurakun-
ta tai muu niihin rinnastettava alueellinen julkis-
yhteisö, jolla tai jonka jäsenillä on veronkanto-
oikeus, sekä saamiset työntekijän eläkelain
(395/2006) 183 §:ssä ja *yrittäjän* eläkelain
(1272/2006) 138 §:ssä tarkoitetusta vastuun-
jaosta, merimieseläkelain (1290/2006)
152 §:ssä ja *maatalousyrittäjän* eläkelain
(1280/2006) 135 ja 135 a §:ssä tarkoitettu saa-
minen valtiolta, saamiset vakuutusmaksuista ja,
jos niihin liittyy turvaava vakuus, eläkesäätiön
takaisinlainat korkoineen;

(2—4 kohta kuten HE)

II (1—5 kohta kuten HE)

III (1—4 kohta kuten HE)

IV (1—3 kohta kuten HE)

V (1—4 kohta kuten HE)

StVM 50/2010 vp — HE 273/2010 vp

(2 mom. kuten HE)

Helsingissä 27 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Inkeri Kerola /kesk	Markku Pakkanen /kesk
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Päivi Räsänen /kd
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Paula Sihto /kesk
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Satu Taiveaho /sd
	Arja Karhuvaara /kok	Lenita Toivakka /kok
	Sanna Lauslahti /kok	vjäs. Aila Paloniemi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.